

Aandachtspunten en veelvoorkomende fouten in schriftelijke opdrachten en (mini)scripties

André Nuytinck¹

Inleiding

Op 1 januari 2020 ben ik 40 jaar werkzaam in het universitaire onderwijs aan een rechtenfaculteit (sinds 1980 aan de Radboud Universiteit Nijmegen en daarnaast sinds 1995 ook aan de Erasmus Universiteit Rotterdam). In deze lange periode heb ik vele honderden schriftelijke opdrachten en (mini)scripties moeten beoordelen, waarbij mij opviel dat hierin steeds dezelfde fouten van studenten terugkeerden. Toch heb ik pas enkele jaren geleden de belangrijkste aandachtspunten en veelvoorkomende fouten op papier gezet. Achteraf gezien had ik dit veel eerder moeten doen, want het is niet efficiënt om elk cursusjaar opnieuw dezelfde (donder)preek naar studenten toe te moeten afsteken. Nu kan ik telkens aan het begin van een nieuw cursusjaar mijn document, dat ik regelmatig ververs omdat het nooit af is, aan mijn studenten overleggen. De meesten van hen vertrouwen mij later – na voltooiing van hun schriftelijke werkstukken – toe dat zij er veel profijt van hebben gehad. Dit doet mij goed. Soms komen niet alleen collega's, maar ook studenten zelf met suggesties voor aanvullingen. Als ik deze nuttig acht, neem ik deze in een geactualiseerde versie op.

Ik voeg hieraan nog toe dat het zeker niet mijn bedoeling is belerend op de studenten over te komen. Ik wil hen oprecht beter maken in het schriftelijk gebruik van de Nederlandse taal, zeker in een tijd waarin de verengelsing van het (universitair) onderwijs om zich heen grijpt, een ontwikkeling die ik persoonlijk niet toejuich en met lede ogen aanzie. Ik voldoe dan ook graag aan het verzoek van de redactie van *Ars Aequi* om mijn document op ruimere schaal bekend te maken door middel van publicatie in dit mooie tijdschrift. De maand september, waarin het academisch jaar wordt geopend, is hiervoor het geschiktste tijdstip, nu weer veel nieuwe studenten beginnen aan de rechtenstudie. Juristen hebben immers slechts één instrument in hun dagelijkse werkzaamheden: taal.

De onderstaande versie dateert van 1 mei 2019. Ik sluit niet uit dat er in de komende jaren af en toe een geactualiseerde versie verschijnt, want mijn document is zeker niet volledig. Van de hierin vermelde, voor juristen onmisbare *Leidraad voor juridische auteurs* verschijnt immers ook zo'n beetje om de drie jaar een nieuwe druk (in 2016 verscheen de achtste druk). Beste studenten, doe er uw voordeel mee! Ik wens u veel succes met uw rechtenstudie, die voor velen van u nu begint.

Afwerking

- Pas de *Leidraad voor juridische auteurs*, Deventer: Wolters Kluwer 2016, consequent en correct toe.

¹ Prof. mr. A.J.M. Nuytinck is hoogleraar burgerlijk recht, in het bijzonder personen- en familierecht, Radboud Universiteit Nijmegen en hoogleraar privaatrecht, in het bijzonder personen-, familie- en erfrecht, Erasmus Universiteit Rotterdam.

- Nummer alle pagina's van schriftelijke opdrachten en (mini)scripties en vermeld uw voorletter(s), naam en studentnummer op het voorblad.
- Verwijs altijd naar de recentste druk van een boek, waarbij u het nummer van de druk niet hoeft toe te voegen, omdat uit de vermelding van het jaar van uitgave reeds blijkt of u de recentste druk hebt geraadpleegd.
- Verwijs bij voorkeur naar een randnummer en niet naar een pagina van een boek, omdat bij verschijning van een nieuwe druk de pagina meestal verandert, maar het randnummer niet.
- Uitgeverij Kluwer is sinds 2015 uitgeverij Wolters Kluwer geworden. Het is dus bijvoorbeeld 'Deventer: Kluwer 2014' en 'Deventer: Wolters Kluwer 2015'.
- Vermeld in geval van artikelen in tijdschriften na het jaartal niet alleen het nummer van de desbetreffende aflevering en eventueel het desbetreffende publicatienummer (d.i. het volgnummer van het concrete item), maar ook het nummer van de eerste en de laatste pagina van het artikel. Het is dus bijvoorbeeld niet 'WPNR 2014, afl. 7044' en 'FJR 2015/3, afl. 1', maar 'WPNR 2014, afl. 7044, p. 1213-1221' en 'FJR 2015/3, afl. 1, p. 4-12'.
- Neem het nummer van een voetnoot in de hoofdtekst niet vóór, maar pas na een komma of punt op. In het notenapparaat zelf volgt na het nummer van de voetnoot eerst een spatie, voordat de tekst van de voetnoot begint. Sluit de voetnoot altijd af met een punt.
- Als u in een voetnoot bij jurisprudentie behalve de ECLI ('European Case Law Identifier') ook de vindplaats in de *NJ* (*Nederlandse Jurisprudentie*), *AA* (*Ars Aequi*) en/of een ander tijdschrift vermeldt, voeg dan ook de naam van de desbetreffende annotator toe, bijvoorbeeld 'm.nt. E.A.A. Luijten'. Sluit de voetnoot dan af met vermelding van de gecursiveerde roepnaam van de uitspraak tussen niet-gecursiveerde haakjes, bijvoorbeeld '(Boon/Van Loon)'. In geval van partijnamen dient u deze dus niet van elkaar te scheiden door een koppelteken (-), maar door een slash (/).
- Vermeld geen tituluur in de voetnoten, laat staan in de hoofdtekst.
- Als u geen literatuurlijst toevoegt aan uw schriftelijk werkstuk, dient u in de voetnoten volledig te citeren (optie 1). Als u wél een literatuurlijst toevoegt aan uw schriftelijk werkstuk, dient u in de voetnoten verkort en in de literatuurlijst volledig te citeren (optie 2). *Voorbeeld.* In de voetnoot vermeldt u: 'Nuytinck 2018/176' (dit is de verkorte citeerwijze; het nummer na de slash is het randnummer). In de literatuurlijst vermeldt u dan: '**Nuytinck 2018** A.J.M. Nuytinck, *Personen- en familierecht, huwelijksvermogensrecht en erfrecht* (Studiereeks Burgerlijk Recht, deel 1), Deventer: Wolters Kluwer 2018' (dit is de volledige citeerwijze). Aangezien een scriptie – in ieder geval de eind-, master- of afstudeerscriptie – altijd een literatuurlijst bevat, dient u in geval van een scriptie altijd optie 2 te volgen. Het is namelijk bijzonder storend om in alle voetnoten telkens opnieuw exact dezelfde volledige citeerwijze aan te treffen. Een en ander begint dan immers meer op bladvulling dan op een wetenschappelijk verantwoorde citeerwijze te lijken. Indien u niet naar een boek, maar naar een tijdschriftartikel verwijst, kunt u dezelfde gedragslijn volgen. *Voorbeeld.* In de voetnoot vermeldt u: 'Nuytinck 2015, p. 875' (dit is de verkorte citeerwijze). In de literatuurlijst vermeldt u dan: '**Nuytinck 2015** A.J.M. Nuytinck, 'Wet herziening

partneralimentatie: voorhuwelijkse alimentatieovereenkomst wordt geldig’, *WPNR* 2015, afl. 7079, p. 873-876’ (dit is de volledige citeerwijze). Mocht een auteur meerdere boeken en/of tijdschriftartikelen in hetzelfde jaar hebben gepubliceerd, dan voegt u bij de verkorte citeerwijze een letter aan het jaartal toe, bijvoorbeeld: ‘Van Mourik 2015’, ‘Van Mourik 2015a’, ‘Van Mourik 2015b’ enz., en bij de volledige citeerwijze vermeldt u dan alle gegevens van de desbetreffende publicatie.

- Schrijf overal hetzij ‘art.’, hetzij ‘artikel’. Beide zijn toegestaan, maar wees vooral consequent. Hanteer bij voorkeur de verkorte verwijzingen als bedoeld in de *Leidraad voor juridische auteurs*, paragraaf 3.2.2. Vermijd zowel ‘juncto’ als de afkorting ‘jo.’ en gebruik ‘in verbinding met’, af te korten tot ‘i.v.m.’. Plaats het wetsartikel (al dan niet tussen haakjes) in de hoofdtekst en niet in een aparte voetnoot. De redactie van *Ars Aequi* heeft het gebruik om ‘artikel’ in de hoofdtekst voluit te schrijven als het niet tussen haakjes staat; staat het wél tussen haakjes of in een voetnoot, dan wordt het afgekort tot ‘art.’.
- Schrijf getallen tot en met twintig voluit en vanaf 21 in cijfers. Op deze hoofdregel bestaan enkele uitzonderingen. Ik noem de twee belangrijkste uitzonderingen. (1) Als in een volzin de passage ‘18- tot 21-jarigen’ voorkomt – hetgeen vaak voorkomt in het (kinder)alimentatierecht, bijvoorbeeld in de passage ‘de plicht tot het voorzien in de kosten van levensonderhoud en studie voor 18- tot 21-jarigen’ – schrijft men de beide getallen in cijfers en niet voluit. (2) Aanduidingen van hoofdstukken in een boek of scriptie geschieden altijd in cijfers; het is dus niet ‘hoofdstuk een, twee en drie’, maar ‘hoofdstuk 1, 2 en 3’. Hetzelfde geldt uiteraard voor de aanduiding van wets- en verdragsartikelen, alsmede de afzonderlijke leden hiervan; het is dus niet ‘artikel tien lid een en twee’, maar ‘artikel 10 lid 1 en 2’. Overigens mag ook bij de aanduiding van meerdere leden de enkelvoudsvorm ‘lid’ worden gebruikt. Dit vloeit niet voort uit de *Leidraad voor juridische auteurs* 2016, maar wél uit de *Kluwerbrede Schrijfwijzer (KBS)*, een uitgave van Wolters Kluwer voor (beginnende) auteurs. Zie hiervoor www.wolterskluwer.nl/auteur/voor-auteurs/auteursmiddelen-en-instructies. In paragraaf 2.2.3 *KBS* wordt opgemerkt: ‘Bij verkort verwijzen naar meer dan een onderdeel uit een regeling worden de onderdeelaanduidingen niet in meervoud genoemd’.
- Verwijs in voetnoten niet uitsluitend naar websites. Probeer tevens zoveel mogelijk naar de traditionele juridische bronnen te verwijzen, zoals hand- en studieboeken, tijdschriftartikelen, jurisprudentie en *Kamerstukken*.
- De ECLI (‘European Case Law Identifier’) heeft in 2013 het LJN (‘Landelijk Jurisprudentie Nummer’) vervangen. Gebruik de ECLI met terugwerkende kracht, dus ook voor uitspraken van vóór 2013. Het is bijvoorbeeld niet ‘HR 8 juni 2012, LJN: BV9605’, maar ‘HR 8 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012:BV9605’. U hoeft dus nooit meer het LJN te gebruiken.

- Verwar 'HR' niet met 'PHR'. Als u naar de uitspraak van de Hoge Raad zelf verwijst, moet in de ECLI 'HR' voorkomen. Als u naar de conclusie van de advocaat-generaal verwijst, moet in de ECLI 'PHR' (Parket bij de Hoge Raad) voorkomen.
- Gebruik in geval van twijfel over 'vonnis', 'arrest' of 'beschikking' de neutrale term 'uitspraak', die immers alles afdekt, te weten een beslissing in zowel een dagvaardingsprocedure als een verzoekschriftprocedure (KEI: procesinleiding). Rechters 'wijzen' vonnis en arrest, 'geven' een beschikking en 'doen' uitspraak.
- Het is niet 'De Hoge Raad bepaalt dat [...]', maar 'De Hoge Raad beslist dat [...]', ook al komt u in het dictum van uitspraken vaak tegen 'Bepaalt dat [...]'. Binnen de uitspraak zelf is dit laatste geen probleem, omdat de rechter hier zelf aan het woord is, maar als u in een schriftelijke opdracht of (mini)scriptie schrijft dat een rechter iets bepaalt, miskent u dat de wetgever in de wet iets in abstracto bepaalt en dat de rechter in de uitspraak iets in concreto beslist (denk aan de trias politica en zie aldus ook art. 12 Wet AB). Uiteraard is 'De rechter oordeelt dat [...]' ook correct.
- Het is hetzij 'De Hoge Raad verwijst de zaak' (naar een andere rechter dan de rechter die eerder over de zaak heeft geoordeeld), hetzij 'De Hoge Raad wijst de zaak terug' (naar dezelfde rechter als de rechter die eerder over de zaak heeft geoordeeld), dus niet 'De Hoge Raad verwijst de zaak terug'.
- Het is niet 'Het pand- of hypotheekrecht wordt uitgewonnen', maar 'Het met het pand- of hypotheekrecht bezwaarde goed wordt uitgewonnen' dan wel 'Het pand- of hypotheekrecht wordt geldend gemaakt'. Het gaat immers bij uitwinbaarheid of verhaalsaansprakelijkheid om het uitwinbare of verhaalsaansprakelijke goed en niet om het hierop rustende zekerheidsrecht, ook al is het zekerheidsrecht zelf een vermogensrecht en dus een goed in de zin van artikel 3:1 BW.
- Een wetsvoorstel kan niet in werking treden. Alleen een wet kan in werking treden. De datum van een wet is niet hetzelfde als de datum van inwerkingtreding van een wet.
- Gebruik correct juridisch jargon. Spreek als jurist niet over 'bezit' of 'bezittingen' als u 'eigendom' (van zaken) of 'gerechtigdheid' (tot goederen) bedoelt. Vermijd foute termen als 'onroerend goed' of – nog erger – 'vastgoed', 'transportakte', 'akte houdende afgifte van het legaat', 'levenstestament', 'levensexecuteur', 'curandus' (deze term is slechts juist in het kader van art. 1:380 BW, waarin de persoon nog niet onder curatele is gesteld) en 'onder bewind gestelde'. Spreek als jurist in plaats hiervan over respectievelijk 'onroerende zaak' of 'registergoed' (gebruik niet de kadastrale entiteit 'perceel' als u de civielrechtelijke entiteit 'onroerende zaak' bedoelt), 'leveringsakte', 'akte houdende levering van het legaat', 'algemene, notariële (zorg)volmacht', 'gevolmachtigde', 'onder curatele gestelde' en 'rechthebbende'. Zie voor de motivering van dit standpunt o.a. Nuytinck 2018/237, Nuytinck 2018/238, voetnoot 3 en Nuytinck 2018/279.

Taalkundig

- Vermeld bij voorkeur eerst het hulpwerkwoord en pas daarna het voltooid deelwoord. Schrijf dus liever 'Hij zegt dat hij dit heeft gedaan' (Nederlandse woordvolgorde) dan

‘Hij zegt dat hij dit gedaan heeft’ (Duitse woordvolgorde), al is laatstgenoemde volzin niet fout.

- Het is hetzij ‘met zich brengen’, hetzij ‘meebrengen’, dus niet ‘met zich meebrengen’.
- Het is hetzij ‘zich realiseren’, hetzij ‘beseffen’, dus niet ‘zich beseffen’.
- Gebruik bij voorkeur enkele en geen dubbele aanhalingstekens, omdat dit een rustiger tekstbeeld geeft. Wordt echter binnen een citaat tussen enkele aanhalingstekens opnieuw een citaat opgenomen, dan staat laatstgenoemd citaat wél tussen dubbele aanhalingstekens.
- Let op het verschil tussen ‘hen’ en ‘hun’ in geval van een meewerkend voorwerp. Het is hetzij ‘Ik geef hun een boek’, hetzij ‘Ik geef een boek aan hen’. Gebruik zonder voorzetsel ‘hun’ en met voorzetsel (bijvoorbeeld ‘aan’ of ‘voor’) ‘hen’. Na een voorzetsel moet dus altijd ‘hen’ volgen. In geval van een lijdend voorwerp is het uiteraard altijd ‘hen’, zoals in ‘Ik heb hen niet meer gezien’.
- Let op het geslacht (mannelijk, vrouwelijk of onzijdig) van zelfstandige naamwoorden. Het is niet ‘Deze mededeling is op zijn plaats’, maar ‘Deze mededeling is op haar plaats’. In geval van een onzijdig zelfstandig naamwoord is het bezittelijk voornaamwoord ‘zijn’ en niet ‘haar’, bijvoorbeeld: ‘Het hof heeft in zijn uitspraak beslist dat [...]’. Raadpleeg in geval van twijfel over het geslacht van een zelfstandig naamwoord www.inventio.nl/genus.
- Het woordje ‘er’ is meestal overbodig.
- Let op het verschil tussen ‘dat’ en ‘wat’. Het is ‘Het huis dat daar staat, is klein’, dus niet ‘Het huis wat daar staat, is klein’. Als sprake is van een onbepaald voornaamwoord, moet men wél ‘wat’ gebruiken, bijvoorbeeld ‘Alles wat jij zegt, is juist’, dus niet ‘Alles dat jij zegt, is juist’.
- Gebruik het juiste betreffende voornaamwoord. Het is niet ‘Het meisje die daar loopt, is ziek’, maar ‘Het meisje dat daar loopt, is ziek’.
- Vermijd het enigszins archaïsche woord ‘welke’. De ‘verwelking’ van de Nederlandse taal moet immers een halt worden toegeroepen. In de volzin ‘De Hoge Raad bezigt formuleringen welke erop wijzen dat hij is omgegaan’ kan ‘welke’ zonder meer worden vervangen door ‘die’. Uiteraard is een en ander afhankelijk van de context, want in de volzin ‘Hij geeft niet aan welke uitzondering hij bedoelt’ is ‘welke’ onmisbaar en kan dit woord niet door een ander woord worden vervangen.
- Let op het verschil tussen het lidwoord ‘de’ en het lidwoord ‘het’. Het is opvallend hoeveel studenten dit fout doen. Na ‘de’ volgt een mannelijk of vrouwelijk zelfstandig naamwoord en na ‘het’ volgt een onzijdig zelfstandig naamwoord.
- Als het onderwerp van de volzin in het enkelvoud respectievelijk meervoud staat, moet uiteraard ook het gezegde in deze volzin in het enkelvoud respectievelijk meervoud staan. Dit is heel vanzelfsprekend, maar veel studenten doen dit fout.
- Let op het al dan niet aaneenschrijven van woorden. Soms is dit erg lastig. Het is bijvoorbeeld niet ‘Hij is er vanuit gegaan dat dit zo is’, maar ‘Hij is ervan uitgegaan dat dit zo is’, en wel omdat het werkwoord (infinitief) ‘uitgaan van’ is.
- Ontkoppel werkwoorden niet onnodig, dus probeer zoveel mogelijk de verschillende lettergrepen van het werkwoord in de volzin bijeen te houden. Schrijf dus liever ‘Hij meent dat partijen deze bepaling niet kunnen overeenkomen’ dan ‘Hij meent dat

partijen deze bepaling niet overeen kunnen komen', al is laatstgenoemde volzin niet fout.

- Probeer zoveel mogelijk de lijdende (passieve) vorm te vermijden en de bedrijvende (actieve) vorm te gebruiken, want laatstgenoemde vorm staat directer. Schrijf dus liever 'In dit hoofdstuk ga ik in op de rechtsgevolgen van vernietiging' dan 'In dit hoofdstuk wordt door mij ingegaan op de rechtsgevolgen van vernietiging'.
- Vermijd het modeverschijnsel om bij de comparatief (vergroten trap) en de superlatief (overtreffende trap) te formuleren met 'meer' en 'meest'. Het is dus niet 'geschikt – meer geschikt – meest geschikt', maar 'geschikt – geschikter – geschiktst'.
- Vermijd germanismen. Het is niet 'deelname', 'middels', 'overname', 'sowieso' en 'voorwoord', maar respectievelijk 'deelneming', 'door middel van', 'overneming', 'toch al' en 'woord vooraf'. In dit woord vooraf moet u overigens nooit de begeleidende docent 'veel leesplezier' toewensen. Dit maakt een arrogante indruk. Bovendien leest de docent het stuk niet voor zijn plezier, maar doet hij gewoon zijn werk. Hij stelt het daarom in het geheel niet op prijs dat in het woord vooraf een dergelijke wens wordt geuit.
- Het is niet 'Een aantal mensen lopen op straat', maar 'Een aantal mensen loopt op straat'.
- Het is niet 'U heeft', 'U kan', 'U wil' en 'U zal', maar 'U hebt', 'U kunt', 'U wilt' en 'U zult'. Officieel mag men in deze vier gevallen beide vormen gebruiken, maar zeker bij gebruik van 'u' in de tweede persoon enkelvoud is het consequenter om 'U hebt', 'U kunt', 'U wilt' en 'U zult' te gebruiken. Men zegt immers ook niet 'Jij heeft', 'Jij kan', 'Jij wil' en 'Jij zal', maar 'Jij hebt', 'Jij kunt', 'Jij wilt' en 'Jij zult'.
- Het is niet 'Nadat hij Nederland verliet, vestigde hij zich definitief in Canada', maar 'Nadat hij Nederland had verlaten, vestigde hij zich definitief in Canada'. Als de hoofdzin in de onvoltooid verleden tijd staat ('vestigde'), moet de bijzin die begint met 'nadat', altijd in de voltooid verleden tijd staan ('had verlaten' in plaats van 'verliet').
- Het is niet 'Ik wens u een *hele* fijne vakantie toe' (alsof men iemand ook een *halve* fijne vakantie kan toewensen!), maar 'Ik wens u een *heel* fijne vakantie toe'. 'Heel' is immers geen bijvoeglijk naamwoord, maar een bijwoord bij het bijvoeglijk naamwoord 'fijne'.
- Het is niet 'Dit kwalificeert als een belastbaar feit', maar 'Dit wordt als een belastbaar feit gekwalificeerd'.
- Het is niet 'Gezien het vandaag mooi weer is, gaan we naar buiten toe', maar 'Aangezien het vandaag mooi weer is, gaan we naar buiten toe'.
- Het is niet 'de vrouw *waaruit* een kind wordt geboren', maar 'de vrouw *uit wie* een kind wordt geboren'. De vrouw is immers een natuurlijk persoon en geen zaak.
- Als u ergens heen gaat, *brengt* u iets mee. Als u ergens weggaat, *neemt* u iets mee.
- Als u het woord 'echter' gebruikt, doe dit dan alleen bij een tegenstelling en niet als stoplap. Bij een tegenstelling moet u op de juiste plaats van 'echter' in de volzin letten. Het is niet 'Echter, oordeelde de rechter [...]', maar 'Echter, de rechter oordeelde [...]' of – nog beter – 'De rechter oordeelde echter [...]'.

- Let op het verschil tussen ‘overleggen’ en ‘overleggen’. Vergelijk ‘Tijdens de vergadering werden de stukken aan de deelnemers *overgelegd*’ met ‘Tijdens de vergadering werd over deze kwestie *overlegd*’.
- Let op het verschil tussen ‘gerechtigheid’ (rechtvaardigheid) en ‘gerechtigdheid’ (rechthebbende zijn op een goed).
- Let op de juiste spelling van eigennamen en van geslachtsnamen van auteurs. Met name de onjuiste spelling van de geslachtsnaam van een auteur wekt irritatie op en getuigt van desinteresse in zijn persoon. De geslachtsnaam is een persoonlijkheidsrecht en daarmee een deel van de identiteit van de betrokken persoon.
- Gebruik niet ‘ondanks dat’, maar ‘ondanks het feit dat’, liever nog ‘ofschoon’ of ‘hoewel’.
- ‘Op het tijdstip waarop’ is fraaier en exacter dan ‘Op het moment dat’.
- Indien de bijzin begint met ‘als’ of ‘indien’, is ‘dan’ aan het begin van de hoofdzin overbodig.
- Men denkt niet verschillend over ‘de vraag’, maar over ‘het antwoord op de vraag’.
- Let op het verschil – ook wat interpunctie betreft – tussen de uitbreidende bijvoeglijke bijzin en de beperkende bijvoeglijke bijzin. Zelfs de Nederlandse wetgever doet dit vaak fout, omdat hij niet wordt gehinderd door enige kennis van interpunctieregels. Zo is hij ten onrechte van mening dat alle kinderen een vader van adel hebben. Zie immers artikel 1:5 lid 11 BW, dat bepaalt: ‘Indien op grond van het tweede tot en met negende lid een kind, wiens vader van adel is, niet zijn geslachtsnaam verkrijgt, gaat de adeldom niet over op dat kind’. Door de foute plaatsing van de eerste komma in deze volzin is de passage ‘wiens vader van adel is’ een uitbreidende bijvoeglijke bijzin geworden, terwijl dit natuurlijk een beperkende bijvoeglijke bijzin moet zijn. De inhoud van artikel 1:5 lid 11 BW is immers alleen bedoeld voor ‘een kind wiens vader van adel is’, dus niet voor een kind wiens vader *niet* van adel is. De eerste komma in artikel 1:5 lid 11 BW moet dus worden geschrapt, terwijl de tweede en de derde komma wél op de juiste plaats staan, omdat de tweede komma de beperkende bijvoeglijke bijzin afsluit en de derde komma de overgang van de bijzin naar de hoofdzin markeert.
- Let op het verschil tussen ‘omdat’ en ‘doordat’. ‘Omdat’ is zowel redengevend als oorzaakaanduidend. ‘Doordat’ kan niet worden gebruikt voor zinnen die duidelijk redengevend zijn. Een goed hanteerbare richtlijn is: gebruik ‘omdat’ voor een reden én wanneer geen speciaal onderscheid tussen reden en oorzaak is vereist; gebruik ‘doordat’ voor een oorzaak.
- Let op het verschil tussen ‘zogenaamd’ en ‘zogenoemd’. ‘Zogenaamd’ heeft twee betekenissen: (1) de genoemde typische naam dragend en (2) de genoemde naam ten onrechte voerend. ‘Zogenaamd’ heeft dus mede een negatieve betekenis. ‘Zogenoemd’ heeft alleen de eerste, positieve betekenis.